

Geschiedenis van de site van de Brouwerijen Wielemans-Ceupens te Vorst

1879-1884: Vestiging van de nieuwe brouwerij in de Van Volxemlaan

In 1879 koopt de familie Wielemans 94a 66ca moerassig weiland op het platteland van Vorst om daar hun nieuwe brouwerij op te trekken. Deze brouwerij moet de oude infrastructuur in de Nieuwlandstraat in het centrum vervangen, daar was de "Brouwerij Wielemans" sinds haar oprichting in 1862 gevestigd.

De uitrusting van de nieuwe Brouwerij wordt aan een Duitse firma toevertrouwd : de Maschinenfabrik Germania (onder andere materieuipen, vier stoomketels, een meeloven kuipen voor verdamping en bewaring en magazijnen). Prosper en Edouard Wielemans bouwen tevens hun huizen aan de rechterzijde van de site.

In 1882 verkrijgt de brouwerij de toelating om een verbinding aan te leggen tussen de fabriek en de spoorweg en dit via het station Brussel-Zuid.

De bebouwde oppervlakte bedraagt dan 51a30ca + 2 woningen. Ongeveer 22a blijven dus beschikbaar.

1885-1902: Eerste bieren met lage gisting worden gebrouwen, eigendomsuitbreiding en eerste ontwikkelingen

Na een reis naar Duitsland in 1884 beslissen de gebroeders Wielemans om te starten met het brouwen van bieren met een lage gisting zoals Pils en München ter vervanging van het brouwen van bieren met spontane gisting (Lambic en andere) en hoge gisting (donkere bieren).

De bestaande gebouwen moeten vergroot worden. Een Duits ingenieur (M.Lohse) wordt gevraagd de plannen te tekenen. De waaier van producten wordt ruimer (München, Bock) en langzaam wordt de productie toegespitst op bieren met een lage gisting. Vanaf 1889 wordt de kwaliteit van het bier bekroond door onder andere een certificaat van de Grand Concours de Paris (wat nog zichtbaar is op de zijgevel van het kantoorgebouw).

Gezien het enorme verkoopsucces groeit de brouwerij gestaag en worden de aangrenzende weiden opgekocht en dit voor ongeveer 64 m langs de weg.

In 1889 vraagt de familie Wielemans aan de maatschappij Germania om de bouw van een nieuwe mouterij (waaronder drie tweevloereneesten met hete lucht) op zich te nemen.

In datzelfde jaar wordt de familie Wielemans ook eigenaar van het café Métropole en van het gebouw van de spaarkas gelegen op het Brouckèreplein.

Dit gebouw zal later afgebroken worden door de architecten Bordiaux en M.A. Champion om er het huidige Hotel Métropole op te trekken.

De deur van de hoofdingang, het fronton in brons en ook sommige stukken in blauwe steen van het gebouw van de spaarkas zullen trouwens gebruikt worden door architect Bordiaux voor de bouw van de gevels van de nieuwe kantoren van de brouwerij Wielemans-Ceupens in 1893. (een van de vier beschermde gebouwen die op de site behouden bleven). Het gaat hier over het eerste industriële gebouw in Brussel waarvoor een industrieel elementen van het collectieve erfgoed recycleert.

Achter deze kantoren worden waarschijnlijk in hetzelfde jaar silo's voor graan en mout en eesten gebouwd (constructie in hout op gietijzeren zuilen) op een oppervlakte van 1500 m².

In 1894 bereikt de bebouwde oppervlakte zo 1ha 30a 60ca.

1903-1930: Nieuwe brouwzaal en tweede golf van ontwikkelingen

De verdere ontwikkelingen op vlak van verkoop vereisen het optrekken van een nieuwe brouwzaal. De plannen hiervoor zullen getekend worden door de firma Ziemann uit Stuttgart om zo de meest recente technologie te kunnen gebruiken. De bouw ervan start in 1903 en wordt afgerond in 1907. De machinezaal, waar de stoommachines en de ammoniakcompressors in onder gebracht worden, bevat ook een eigen elektrische centrale (die operationeel was vanaf 1905) en dat is een zeldzaam feit. De brouwerij huldigt tevens haar eigen ijzersmelterij in.

Deze twee gebouwen, de voormalige brouwzaal en de machinezaal, met de drie voornaamste machines (Carels-stoommachine uit Gent voor het produceren van elektriciteit, Sulzer-compressor uit Zwitserland en De La Vergne-compressor (1894) uit New-York voor de koeling) zijn nog steeds terug te vinden op de site.

In diezelfde periode wordt in Vorst een nieuw rooilijnplan aangenomen.

De buurt gelegen tussen de Brusselse steenweg en de Van Volxem en de Wielemans-Ceupens laan verandert snel (scholen, cafés, woningen, ...); het platteland van Vorst verandert er in een echte Brusselse voorstad.

Om de activiteiten van de brouwerij weer op gang te brengen na vier oorlogsjaren (1914-1918) en om ook een tegengewicht te bieden aan de verkoop van Engelse bieren op de Belgische markt, beslist de familie Wielemans over te gaan tot het brouwen van twee nieuwe bieren. Deze bieren worden gebrouwen op basis van procédés van lage gisting die in het buitenland gebruikt worden : Stout in 1920 en Scotch in 1921. En het succes volgt !

1931-1945: Modernisering van de installaties en Gouden Jaren

Om het hoofd te kunnen bieden aan de stijgende verkoop en om het productie-apparaat te verbeteren volgens de laatste technologische vooruitgang, beslist de familie Wielemans een nieuwe brouwzaal op te trekken.

Het project wordt toevertrouwd aan architect Adrien Blomme. De nieuwe brouwzaal is een perfect voorbeeld van modernisme, zowel op vlak van constructie en installaties als op esthetisch vlak. Binnen de industriële sector is het meteen een van mooiste verwezenlijkingen in België. Voor die tijd was het meteen de grootste brouwzaal van ons continent, met twee maal vier vaten (materieuip, maïchekuij, filterkuij en een stoomketel).

De tussenkomst van Adrien Blomme stemt overeen met een diepgaande verandering van het imago dat de industrie zich wil aanmeten.

De gebouwen vertegenwoordigen ook de filosofie van de fabriek: 'de productie hoort toe aan de klant, aan het publiek, zij bevindt zich in de straat' en de betrachting om de klant steeds een bier te schenken van onberispelijke kwaliteit dat gebrouwen wordt met de laatste nieuwe technologie. Daarom vind je er naast het laatste nieuwe materieel dat gebaseerd is op wetenschappelijk onderzoek ook productiemiddelen terug die hun strepen in het verleden al verdiend

hadden.

Adrien Blomme werd eveneens belast met andere belangrijke wijzigingen aan het uitzicht van de brouwerij zoals bijvoorbeeld de verhoging van de straatgevels van de voormalige mouterijen in 1932, de inrichting van nieuwe laboratoria in 1932 en het optrekken van een nieuwe bottelarij op de plaats van de vroegere paardenstallen.

In 1932 wordt in de geest van de verdere modernisering een nieuwe koelinstallatie en een nieuwe installatie voor het zuiveren van mout geïnstalleerd die werkt volgens het Nathan de Munich-systeem (een van de meest geperfectioneerde systemen van die tijd).

In 1938 koopt de familie Wielemans de Marly-brouwerij in Never-Over-Heembeek en ze brengen er hun activiteiten voor het mouten onder. In 1940 deponeren de familie Wielemans het merk Wiel's "fluitjesbier" van 0.8°.

Net zoals in 1914 zal de oorlog eens te meer de productie vertragen.

1946 –1988: laatste ontwikkelingen en jaren van verval

Na de oorlog neemt een nieuwe generatie het roer over.

In 1947 worden de torens van de voormalige mouterij met de grond gelijk gemaakt en de nieuwe constructies recht tegenover de nieuwe bottelarij voegen 17 aren toe aan de gebruikte oppervlakte.

In 1963 wordt de bottelarij uitgebreid door het afbreken van een woonhuis dat tussen de kantoorgebouwen en de nieuwe bottelarij lag. In 1965 wordt de gebruikte oppervlakte nog maar eens verhoogd door het afbreken van twee herenhuizen die vroeger bewoond werden door Prosper en Edouard Wielemans en die gelegen waren tussen de machinezaal en de bewaarkelders. Deze laatste worden eveneens vervangen door nieuwe kelders. Maar ondanks al deze inspanningen verbeteren de resultaten niet ...

In 1978 verwerven de eigenaars van de Artois-brouwerij in Leuven enkele aandelen en worden zo bestuurders.

In 1980 gaat de brouwerij in vereffening. In 1981 sluit de brouwerij Marine van Neder-Over-Heembeek definitief zijn deuren. Er wordt daarentegen een nieuwe stoomketel in roestvrij staal geplaatst in de brouwzaal van Vorst, de koperen koepel wordt behouden om het esthetisch uitzicht van de brouwzaal te behouden.

In 1982 wordt de bottelarij gesloten. Het bier dat in Vorst gebrouwen wordt, wordt voortaan gebotteld door Artois in Leuven. De energiecrisis maakt een personeelsinkrimping onvermijdelijk.

Op 22 december 1987 dient Thierry Rotthier, een nakomeling van Prosper Wielemans en toen algemeen directeur van de brouwerij zijn ontslag in.

Op 29 april 1988 wordt de brouwerij gewoon een filiaal van de groep Belbrew en wordt de productie overgebracht naar Artois in Leuven. De laatste Wiel's wordt in Vorst op 29 september 1988 gebrouwen. Op 9 november begint men met het versnijden van de brouwkuipen. La Fonderie, de pers en de publieke opinie trekken aan de alarmbel. Op 9 december 1988 koopt de GOM het Blomme-gebouw en de kuipen, men wacht op een nieuwe koper, het versnijden van de kuipen wordt stopgezet, slechts vier kuipen kunnen worden gered.

Op diezelfde dag start de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen een onderzoek dat op 20 juli 1993 zal leiden tot de bescherming van de totaliteit van het Blomme-gebouw, van de totaliteit van de voormalige brouwzaal, van de totaliteit van de vroegere machinezaal (daarbij inbegrepen zijn de machines die onroerende goederen door bestemming zijn) en de straat- en zijgevels, het dak en de ontvangstzaal op de benedenverdieping en het meubilair, onroerend door bestemming, van het vroegere kantoorgebouw.

Alle andere gebouwen worden in januari 1989 en maart 1990 afgebroken om plaats te ruimen voor "nieuwe mogelijkheden".

Bron: Persconferentie Wielemans-Ceuppens project (5 mei 2003). Meer informatie op: www.wiels.org

Deze informatie heeft u gevonden op de website: www.brabantsbier.be